

Znaky a hodnosti duchovních hodnostářů v katolické církvi

od jáhna po papeže

Jáhen

Farář

Děkan, vikář

Kanovník

Generální vikář, probošt, děkan kapituly

Opat (abatyše)

Biskup

Arcibiskup

Kardinál

Nuncius

Čestný papežský komoří

Čestný kaplan jeho svatosti

Kaplan jeho svatosti

Papežský domácí prelát

Prelát papežské komory

Papež

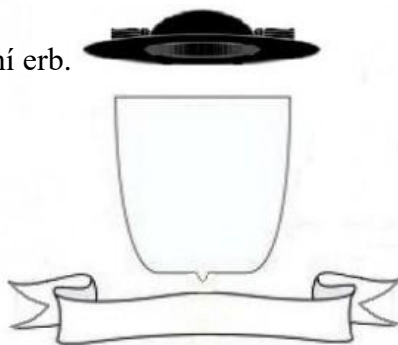
<http://www.cirkevnihistorie.estranky.cz/clanky/znaky-a-tituly-katolickych-duchovnich.html>

JÁHEN

Titul: Ctihodný pán (Ct. p.), oslovení Ctihodný pane.

Jáhen může vykonávat některé svátostné obřady (křest, svatbu), pohřební obřad a části bohoslužby (bohoslužbu slova). **Nesmí sloužit mši svatou a zpovídat (nemá kněžské svěcení).**

Obsah štítu: rodový nebo osobní erb.

FARÁŘ

Titul: Veledůstojný nebo Důstojný pán (Vldp. – Dp.), oslovení Důstojný pane, civilně pane faráři, nebo otče, případně latinsky pater (otec).

Kněz, který samostatně spravuje farnost. Je pověřen biskupem a stará se o svěřenou farnost po stránce administrativní i náboženské.

Obsah štítu: erb farnosti, nebo dělený, rodovým nebo osobním erbem.

DĚKAN, VIKÁŘ

Titul: Vysoce důstojný pán (Vdp.), civilně pane děkane, pane vikáři, nebo otče děkane, otče vikáři

Kněz stojící v čele děkanátu nebo vikariátu a zahrnuje více farností (na Moravě a ve Slezsku je děkan, v Čechách je vikář). Děkan a vikář jsou prostředníci mezi kněžími a biskupem. Po dobu svého působení má navštívit všechny farnosti děkanátu (vikariátu).

Obsah štítu: rodový nebo osobní erb.

KANOVNÍK

Titul: Milost (M.), oslovení Milosti, civilně pane kanovníku, nebo otče kanovníku.

Člen katedrální kapituly (sbor kněží), které je při biskupském kostele, nebo kolegiátní, při významném nebiskupském kostele (Vyšehrad, Stará Boleslav, Litomyšl, Kroměříž, Mikulov). Kapitula pomáhá biskupovi při slavnostních bohoslužbách v katedrále a ve správě diecéze.

Z kanovníků je jmenován pomocný (světící) biskup, generální a biskupský vikář.

Obsah štítu: erb kapituly dělený rodovým nebo osobním erbem.

GENERÁLNÍ VIKÁŘ

Titul: Jeho Excellence (J. E.), oslovení Vaše Excellence. Církevní titul Monsignor.

Osobní zástupce a pomocník sídelního biskupa při pastorační službě a ve správě diecéze. Jeho jmenování je dočasné, funkce zaniká smrtí diecézního biskupa. Jako všichni kněží, bez hodnosti biskupa, nosí černou kleriku.

PROBOŠT

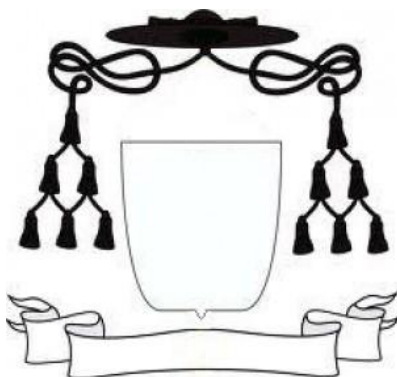
Titul: Jeho Milost (J. M.), oslovení Vaše Milosti, civilně pane probošte, nebo otče probošte.

Představený kapituly, společně s děkanem, také představený kláštera nebo fakulty.

DĚKAN KAPITULY (NEBO FAKULTY TEOLOGIE)

Titul: Milost (M.), oslovení Milosti, civilně pane děkane, nebo otče děkane.

Obsah štítu: erb řádu dělený s rodovým nebo osobním erbem. Pokud je generální vikář biskupem, používá zelený biskupský klobouk se 6 zelenými střapci.

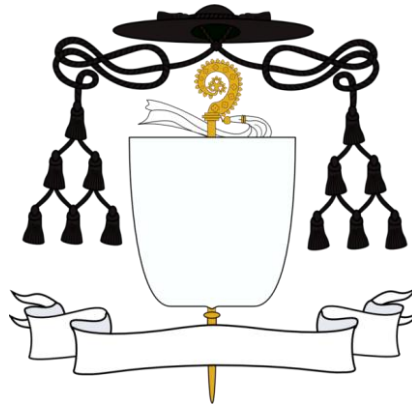

OPAT (ABATYŠE)

Titul: Jeho Milost / Její Milost (J. M.), Vaše Milosti, civilně pane arcio pate, opate, nebo otče arcio pate, opate; matko abatyše.

Představený mužského kláštera. Opat nosí v levé ruce opatskou (biskupskou) berlu, otočenou závitěm k sobě (dovnitř). Je to symbol toho, že jeho pravomoc je na území kláštera.

Obsah štítu: erb řádu dělený s rodovým nebo osobním erbem nositele.

BISKUP

Titul: Jeho Excelence (J. E.), oslovení Vaše Excelence. Civilně pane biskupe, nebo otče biskupe

sídelní (diecézní) stojí v čele diecéze (biskupství) a plnou moc nad svou diecézí.

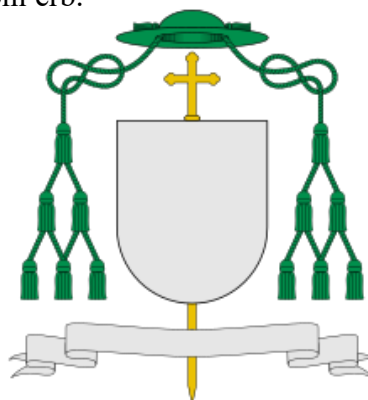
pomocný (světící) pomáhá diecéznímu biskupovi.

koadjutor biskup nástupce, při uprázdnění biskupského stolce (katedry) se stává okamžitě diecézním biskupem.

titulární (kuriální) biskup, který zastává některý úřad v římské kurii. Většinou je kardinálem.

emeritní biskup na odpočinku (v důchodu). Biskup, který se z důvodu věku (75 let) vzdal řízení diecéze.

Obsah štítu: erb diecéze, rodový nebo osobní znak. Pomocný biskup má ve štítu svůj rodový nebo osobní erb.

ARCIBISKUP

Titul: Jeho Excelence (J. E.), oslovení Vaše Excelence. Civilně pane arcibiskupe, biskupe, nebo otče arcibiskupe, biskupe.

Nadřízený biskup, kterému jsou podřízeni biskupové ostatních diecézí. Jeho biskupství se nazývá arcidiecéze.

Titulární arcibiskup je čestná hodnost biskupa, který nestojí v čele diecéze, tento titul mají všichni papežští nunciové a biskupové, kterým tento titul udělí papež jako osobní.

Primas čestný titul prvního arcibiskupa mezi biskupy v určité zemi, pražský arcibiskup je českým primasem.

Metropolita (arci)biskup, který sídlí v hlavním městě, nebo v jiném významném městě. Stojí v čele církevní provincie. Metropolita český je pražský arcibiskup (česká provincie-Praha), metropolita moravský je arcibiskup olomoucký (moravská provincie-Olomouc).

Obsah štítu: dělený erb (arci)diecéze, rodový erb nebo osobní znak. Štít může být různě dělený. Dříve se nad erb arcibiskupa nebo biskupa umísťovala mitra a berla otočená závitem, točenicí vlevo.

KARDINÁL

Titul: Jeho Eminence (J. Em.), oslovení Vaše Eminence, civilně pane kardinále, nebo otče kardinále.

Člen sboru, který má právo volit papeže. Kardinálové, kteří sídlí v Římě, jsou kuriální, protože stojí v čele úřadů (curia). Kardinál je občanem Vatikánu i své země.

Kardinál děkan stojí v čele kardinálského sboru.

Kardinál komoří (camerlengo) řídí po smrti papeže stát Vatikán.

Kardinál kuriální má sídelní povinnosti v Římě, je člen kurie.

Kardinál extrakuriální nemá sídelní povinnost v Římě.

Kardinál „in hectore“ je ten, komu papež udělil hodnost kardinála a zveřejnění tohoto aktu si nechal na vhodnější dobu. Je často používáno u osob zemí, kde je církev pronásledována.

Kardinál laik kardinál, který nepřijal vyšší kněžské svěcení, tzn. nikdy nebyl vysvěcen na jáhna, kněze nebo biskupa.

Papabile neoficiální označení pro kardinála, který má velkou šanci být při konkláve zvolen papežem.

Hierarchie kardinálů:

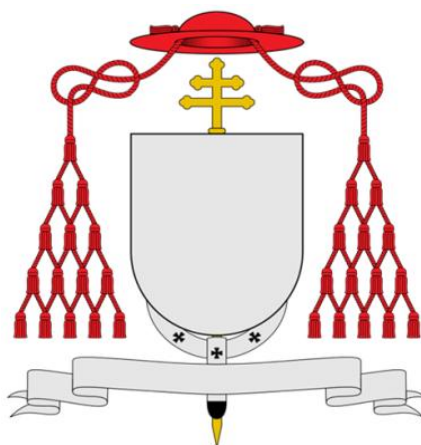
Kardinál – jáhen

Kardinál – kněz

Kardinál – biskup

Tyto hodnosti **nelze** zaměňovat se stupni svěcení.

Obsah štítu: erb (arci)diecéze, rodový erb nebo osobní znak. Štít může být různě dělený.

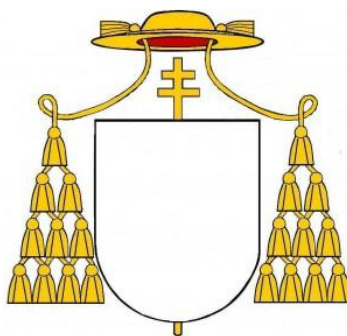

NUNCIUS

Titul: Jeho Excellence (J. E.), oslovení Vaše Excellence, civilně pane nuncie.

Titulární arcibiskup, reprezentant Svatého stolce, který má pověření papeže v hostující zemi jako velvyslanec a udržuje zde oficiální styky se Svatým stolicem.

Obsah štítu: rodový erb nebo osobní znak.

ČESTNÝ PAPEŽSKÝ KOMOŘÍ

Titul: Jeho Excellence (J. E.), oslovení Vaše Excellence.

Čestný titul některých duchovních katolické církve.

ČESTNÝ KAPLAN JEHO SVATOSTI

Titul: Jeho Excellence (J. E.), oslovení Vaše Excellence.

Čestný titul některých duchovních katolické církve. Pokud jde o diecézního kněze, musí být starší 65 let. Čestný titul může udělit papež na návrh diecézního biskupa.

Obsah štítu: rodový erb nebo osobní znak.

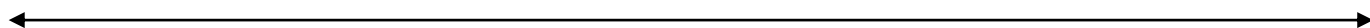
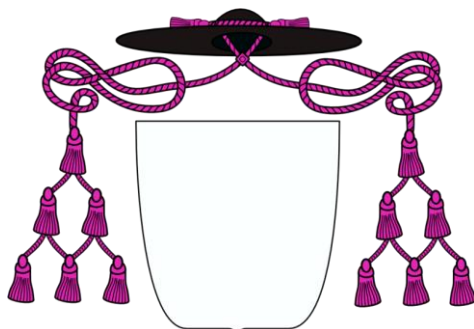

KAPLAN JEHO SVATOSTI - papežský kaplan

Titul: Jeho Excellence (J. E.), oslovení Vaše Excellence.

Vysoký kuriální úředník.

Obsah štítu: rodový erb nebo osobní znak.

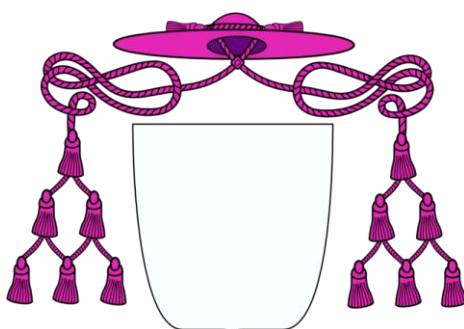

PAPEŽSKÝ DOMÁCÍ PRELÁT

Titul: Jeho Excellence (J. E.), oslovení Vaše Excellence.

Tajný komoří, vysoký kuriální úředník.

Obsah štítu: rodový erb nebo osobní znak.

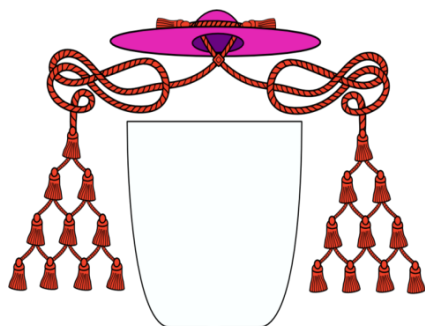

PRELÁT PAPEŽSKÉ KOMORY (camerlengo)

Titul: Jeho Excellence (J. E.), oslovení Vaše Excellence.

Vysoký kuriální úředník ve Vatikánu. Předseda papežského sekretariátu. Po smrti papeže úředně ověřuje jeho smrt a informuje kardinála státního sekretáře a kardinála vikáře římské diecéze. V době papežské sedisvakance (uprázdnění papežského stolce) se camerlengo stává hlavou římskokatolické církve i státu Vatikán

Obsah štítu: rodový erb nebo osobní znak nositele. Nad štítem je fialový klobouk s červenými střapci. Pokud je papežský komoří kardinálem, používá červený kardinálský klobouk s červenými střapci. V období sesvakance jsou nad kloboukem svatopetrské klíče a červenožlatý slunečník.

PAPEŽ

Titul: Jeho Svatost (J. S.), oslovení Tvoje Svatosti / Vaše Svatosti. Neoficiální titul Svatý Otec je oslovení, které vyjadřuje úctu k jeho úřadu, ne k jeho osobě.

Viditelná hlava katolické církve, římský biskup a metropolita římské provincie.

Papeže volí kardinálové na shromáždění zvaném konkláve (pod klíčem). Papež při intronizaci (uvedení na trůn) jako symbol své duchovní moci dostává palium (vlněný pruh s černými konci s pěti červenými křížky) a rybářský prsten (s postavou sv. Petra a s vyrytým jménem papeže), který je po jeho smrti rozlomen.

Obsah štítu: rodový erb nebo osobní erb. Papežové, kteří byli předtím biskupy, si dávají na štít svůj biskupský erb.

